

Portugiser i Rixö.

Från ett stenrike till ett annat. Det handlar om de stenhuggare som lämnade Portugal för att söka lyckan i Sverige.

De som kom högg i Krokstrand. Näsinge, Malmön, Lahälla och Rixö.

Förvånansvärt finns det lite skriver i hembygds litteraturen om just portugiserna som räddade den svenska industrin när inga svenskar ville hugga sten.

Martinho Escudeiro var 1963 med i den första gruppen som kom till Bohuslän. Första arbetsplatsen var i Rixö, de kom från orten Alcains där det huggs en granit, lite ljusare än den svenska.

Med sej till Rixö hade portugiserna en ny typ av putshammare som kallades Bellota. Medan den svenska var fyrkantig var den portugisiska rund, det gick snabbare putsa med den runda.



Martinho berättade att man tjänade bra men språket var svårt. Man handlade i Elsas livsmedelsaffär där det var svårt att förklara att brödet var för sött. Språksvårigheterna gjorde att Elsa tog hem ett bröd som var sötare än alla andra limpor. Martinho berättade att man en vintersöndag 1964 gjorde en promenad på isen till Lyse. När de skulle hem hade isen brutits och portugiserna fick gå landsvägen hem från Norra Grundsund till Brastad.

I Rixö högg man på ackord och det gick så snabbt att svenska huggare ansåg att portugiserna förstörde ackordet.

Martinho och flera flyttade sedan till Malmön för att hugga.



Foto Terje W Fredh UMFA53318_0522 Bohuslän museum
Elsas Lanthandel Rixö 1960-tal



Foto Terje W Fredh UMFA53318_0308 Bohuslän museum
De portugisiska stenhuggarna i Rixö 1968

Fyra portugisiska stenhuggare i Rixö 1963. Två lyfter med en saxkrok medan de andra kilar råblock.

Terje W Fredh